

-Prijedlog-

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA

Radna skupina za izradu Strategije za borbu protiv organiziranog
kriminala u Bosni i Hercegovini 2023.-2026.

**STRATEGIJA ZA BORBU PROTIV ORGANIZIRANOG
KRIMINALA U BOSNI I HERCEGOVINI 2023-2026**

Sarajevo, _____ . 2022. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. VIZIJA	4
3. MISIJA	5
4. PRINCIPI STRATEGIJE	5
5. ORGANIZIRANI KRIMINAL U BOSNI I HERCEGOVINI	6
5.1. Pojam i pojavni oblici	6
5.2. Čimbenici koji pogoduju razvoju organiziranog kriminala	7
6. INSTITUCIJE, KAPACITETI I SREDSTVA ZA BORBU PROTIV ORGANIZIRANOG KRIMINALA	7
6.1. Normativno-pravni okvir	7
6.2. Institucionalni okvir za borbu protiv organiziranog kriminala	8
6.3. Kapaciteti za borbu protiv organiziranog kriminala	8
7. KLJUČNI CILJEVI STRATEGIJE	10
8. IMPLEMENTACIJA I AKCIJSKI PLAN	16

1. UVOD

Organizirani kriminal predstavlja jednu od najvećih, najopasnijih i najsloženijih prijetnji u suvremenom svijetu, koji direktno ugrožava sigurnost i stabilnost kako na lokalnoj, tako i na regionalnoj i međunarodnoj razini. To je pojava koja potkopava povjerenje građana, demokratski sustav, gospodarski razvoj, kao i same institucije svake države. Učinkovita borba protiv organiziranog kriminala predstavlja jedan od ključnih prioriteta za Bosnu i Hercegovinu u procesu pristupanja Europskoj uniji (EU), što je utvrđeno u Mišljenju Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU.

Izazovi i rizici koji proizlaze iz organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini nisu ništa drukčiji od onih koje imaju druge države u suvremenom svijetu. Kao što je istaknuto u dokumentu Procjena prijetnje od organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini 2021¹ (u daljem tekstu: OCTA BiH 2021) organizirani kriminal se manifestira kroz različite vrste kriminala, od nedopuštene proizvodnje i trgovine narkoticima do trgovine ljudima, trgovine oružjem, gospodarskog i imovinskog kriminala, koruptivnih aktivnosti, kompjuterskog (cyber) kriminala, te drugih vrsta kaznenih djela. Identificirani su i strukturni čimbenici koji omogućuju organizirani kriminal u Bosni i Hercegovini. Ponovno ulaganje prihoda stečenih kriminalom narušava legitimnu tržišnu konkurenciju i potkopava cjelokupni gospodaraski sustav zemlje. Organizirane kriminalne skupine (u daljnjem tekstu: OKS) neprestano se nastoje infiltrirati i preuzeti kontrolu u svim značajnijim strukturama države i društva, sve kako bi osigurali svoja nezakonito stečena sredstava i izbjegli kazneni progon.

Iz toga proizilazi da učinkovita borba protiv organiziranog kriminala zahtjeva prepoznavanje pokretača i čimbenika koji pogoduju/omogućavaju razvoj ovog fenomena na svim razinama. Sukladno tome, ovaj strateški dokument opisuje novi i transformativni pristup Bosne i Hercegovine u prevenciji i borbi protiv organiziranog kriminala, te kao takav:

- Prepoznaje izazove i razmjere organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini, kao i prijetnju stabilnosti i prosperitetu;
- Odražava političku volju u borbi protiv organiziranog kriminala kao jednog od ključnih prioriteta;

¹ Vijeće ministara je usvojilo Procjenu prijetnje od organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini 2021 na svojoj 55. sjednici koja je održana 25.08.2022. godine.

- Predlaže novi strateški okvir za bavljenje organiziranim kriminalom kroz jasnu, jedinstvenu viziju, pristup cjelokupnog društva i integrirane ciljeve, mjere i aktivnosti.

Strategija se oslanja na posljednju Procjenu prijetnje od organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini 2021., te se nadovezuje na rezultate implementacije prethodne Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala (2017.-2020.). Ona također odražava najbolje međunarodne prakse i standarde, uključujući preporuke Europske unije i nedavno publicirani Priručnik o izradi strategija za borbu protiv organiziranog kriminala Ureda Ujedinjenih naroda za droge i kriminal (UNODC) te smjernice Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESS). Sastoji se od pet međusobno povezanih komponenti: vizije, misije, ključnih strateških ciljeva, mjera i odgovarajućih aktivnosti neophodnih za implementaciju ovih mjera.

Značajna podrška u izradi predmetne Strategije pružena je od strane UNODC-a, Delegacije EU/Ureda specijalnog predstavnika EU u Bosni i Hercegovini, te OESS-a.

2. VIZIJA

Borba protiv svih oblika organiziranog kriminala uz poštovanje vrijednosti demokracije, principa vladavine prava kao i standarda ljudskih prava i osnovnih sloboda za sve kako bi Bosna i Hercegovina bila sigurnija za život i rad svih njenih ljudi.

3. MISIJA

Bosna i Hercegovina će se sa svim raspoloživim kapacitetima i u suradnji s državama regije i međunarodnim organizacijama, uključujući modernizaciju zakonskih okvira, te institucija i kapaciteta, učinkovito boriti protiv svih oblika organiziranog kriminala.

4. PRINCIPI STRATEGIJE

Principi za izradu i provedbu Strategije Bosne i Hercegovine za borbu protiv organiziranog kriminala su sljedeći:

- Princip političke volje - aktivna borba protiv organiziranog kriminala predstavlja prioritetnu aktivnost institucija u Bosni i Hercegovini;
- Princip nediskriminacije i poštivanja sloboda i prava građana - aktivnostima na realizaciji strategije je zagarantirano ostvarivanje svih ljudskih sloboda i prava građana sukladno Ustavu BiH i ustavima entiteta, kao i zakonima i međunarodnim pravnim standardima;
- Princip legaliteta - poštivanje Ustava i domaćih zakona, kao i odredbi međunarodnih sporazuma (međunarodnih pravnih instrumenata) čiji je Bosna i Hercegovina potpisnik;
- Princip jedinstvene i globalne vizije - borba protiv organiziranog kriminala zasnovana je na jedinstvenom i globalnom sagledavanju problema;
- Princip koordinacije i suradnje - prakse i procedure borbe protiv organiziranog kriminala zasnivat će se na jedinstvenom konceptu suradnje javnog i privatnog sektora, međunarodnih organizacija u Bosni i Hercegovini, civilnog društva i građana;
- Princip profesionalizma i usklađenosti - borba protiv organiziranog kriminala podrazumijeva kontinuirano profesionalno obučavanje, obrazovanje i usavršavanje stručnjaka, kao i razmjenu iskustava najboljih praksi i suvremenih dostignuća, te njihove usklađenosti s preventivno-represivnim mjerama;
- Princip proaktivne međunarodne suradnje - proaktivna suradnja u pripremama za pridruživanje Europskoj uniji i za osiguranje aktivne uloge Bosne i Hercegovine na međunarodnoj razini;
- Princip poštivanja obveza u implementaciji Strategije - podrazumijeva nadzor nad implementacijom Strategije s utvrđivanjem institucija zaduženih za provedbu Strategije s jasno definiranim obvezama i planiranim rokovima, u kojima se vrši nadzor nad provedbom Strategije. Sukladno tome vršit će se i procjena eventualnih korektivnih mjera;
- Princip kontinuiteta i progresivnosti - predstavlja nastavak sustavnih aktivnosti provedenih u borbi protiv organiziranog kriminala, koje su trajnog karaktera i afirmirat će sve pozitivne rezultate;

- Princip povjerljivosti - osobni podaci proistekli iz specifičnih aktivnosti neće se objavljivati, osim u slučajevima i pod uvjetima propisanim zakonom;
- Princip analize - periodična analiza i ocjena realiziranih ciljeva i preduzetih mjera;
- Učešće javnog i privatnog sektora i civilnog društva - što podrazumijeva aktivnu suradnju javnog i privatnog sektora, civilnog društva, međunarodnih organizacija i građana;
- Princip transparentnosti i otvorenosti u provedbi aktivnosti na suzbijanju i procesuiranju organiziranog kriminala u mjeri koja omogućava zaštitu interesa istrage, žrtava i ljudskih prava.

5. ORGANIZIRANI KRIMINAL U BOSNI I HERCEGOVINI

5.1. Pojam i pojavnici oblici

Organizirana kriminalna skupina u kaznenim zakonodavstvima u Bosni i Hercegovini definirana je kao "skupina od tri ili više lica, koja postoji u izvjesnom vremenskom razdoblju i koja djeluje sporazumno s ciljem činenja jednog ili više kaznenih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna, a radi stjecanja materijalne koristi".

Procjenjuje se da u Bosni i Hercegovini djeluje više OKS koje su regionalno povezane sa istim takvim skupinama u zemljama u okruženju i šire, a najviše sa skupinama iz Republike Srbije, Republike Crne Gore, Republike Hrvatske, Republike Sjeverne Makedonije, Republike Albanije i Kosova². OKS ostvaruju veoma štetan utjecaj na gospodarski i ekonomski razvoj Bosne i Hercegovine. Osnovna metoda njihovog djelovanja je ulaganje velikih suma nelegalno stečenog novca u legalne tokove tzv. "pranje novca". U ostvarivanju svojih ciljeva OKS koriste sve raspoložive metode uključujući korupciju, zlouporabu medija, uporabu nasilja i sl.

Od ukupnog broja dokumentiranih kriminalnih skupina u BiH u razdoblju 2018.-2020. godine njih više od 90% uključeno je u nezakonitu trgovinu drogom, gospodarski kriminal, krijumčarenje ljudi i imovinski kriminal. Preostali dio odnosi se na OKS koje se bave trgovinom oružjem, cyber kriminalom, trgovinom ljudima, koruptivnim kaznenim djelima i dr. Ove pokazatelje treba uzeti sa rezervom jer se najveći broj OKS bavi s više vrsta različitih kriminalnih aktivnosti što otežava prikaz u apsolutnim brojevima. Primjera radi, najčešće kombinirane aktivnosti s neovlaštenim prometom opojnim drogama su: pranje novca, trgovina oružjem, krijumčarenje, nedozvoljeni promet akciznih proizvoda, porezne prevare, trgovina ljudima i dr.³

² * Ova oznaka ne prejudicira stavove o statusu i sukladna je Rezoluciji Vijeća sigurnost UN 1244/1999 i Mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju neovisnosti Kosova

³ Procjena prijetnje od organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini 2021

Analizom prikupljenih podataka prilikom izrade *OCTA BiH 2021*⁴ utvrđeno je da veći broj OKS svoje aktivnosti realizira samo na području Bosne i Hercegovine. S druge strane, na prostoru Bosne i Hercegovine djeluju i OKS sa šireg područja Balkana i šire. One ovdje imaju svoje ogranke preko kojih realiziraju brojne kriminalne aktivnosti. U najvećem broju slučajeva domaći državljani se javljaju kao izvršitelji, ali u posljednje vrijeme prisutan je trend da se državljani Bosne i Hercegovine pojavljuju kao i organizatori pojedinih faza realizacije aktivnosti nekog većeg kriminalnog lanca koji počinje i završava se van prostora Bosne i Hercegovine.

Složenost i karakter prijetnji od organiziranog kriminala s kojima se Bosna i Hercegovina suočava zahtijeva strateški pristup u borbi protiv ovog fenomena, kroz jasnu i jedinstvenu viziju, integrirane ciljeve, mjere i aktivnosti.

5.2. Čimbenici koji pogoduju razvoju organiziranog kriminala

Glavni razlog ekspanzije organiziranog kriminala svakako predstavlja mogućnost ostvarivanja velike i brze financijske dobiti za članove OKS. Pored toga, razvoju ove pojave, u većoj ili manjoj mjeri, svakako doprinose i neadekvatan pravni okvir, društveno - ekonomska i socio-politička situacija, visok stupanj nezaposlenosti, korupcija, struktura vlasništva i svojinska transformacija, geopolitička situacija u regiji i šire, geografska pozicija države, poroznost granica, neučinkovitost klasičnih metoda borbe protiv ove vrste kriminala, nedovoljan stupanj profesionalnog integriteta u institucijama zaduženim za borbu protiv organiziranog kriminaliteta, zlouporaba suvremenih tehnologija i dr.

Prema geostrateškom položaju, područje Jugoistočne Europe nalazi se na važnim trgovačkim putevima između Europe i Azije. To su istovremeno i putevi nezakonite trgovine oružjem, narkoticima, trgovine ljudima, a mogu biti korišteni i za tranzit terorističkih skupina i sredstava za izvođenje terorističkih akcija.

6. INSTITUCIJE, KAPACITETI I SREDSTVA ZA BORBU PROTIV ORGANIZIRANOG KRIMINALA

6.1. Normativno-pravni okvir

Usklađivanje zakonskog okvira s relevantnim međunarodnim standardima predstavlja jedan od ključnih sustavnih preduvjeta za učinkovitu borbu protiv organiziranog kriminala. Bosna i Hercegovina u prethodnom razdoblju ratificirala je najvažnije konvencije koje se odnose na borbu protiv organiziranog kriminala. Međutim, u Izvješću Europske komisije o BiH za 2021. godinu

⁴ Podaci obuhvaćaju razdoblje 2018.-2020. godina

navodi se da strateški dokumenti nisu adekvatno implementirani i da je pravni okvir za borbu protiv organiziranog kriminala samo djelimično usklađen s pravnom stečevinom EU.

Prethodna praksa primjene normativno-pravnog okvira pokazala je kako postoji prostor i potreba za unaprijeđenje zakonskih i podzakonskih rješenja, prvenstveno za izmjene materijalnog i procesnog kaznenog zakonodavstva, te *Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti*.

Kontinuirano usklađivanje zakonodavnih, institucionalnih i regulatornih okvira za borbu protiv organiziranog kriminala s EU i drugim međunarodnim standardima predstavlja jednu od ključnih mjera predviđenih ovom Strategijom. Punim implementiranjem odredbi međunarodnih pravnih standarda u ovoj oblasti, kao i izmjenama i dopunama pozitivnog zakonodavstva u BiH bit će stvoreni uvjeti za još učinkovitiju borbu protiv svih vidova organiziranog kriminala.

6.2. Institucionalni okvir za borbu protiv organiziranog kriminala

Vijeće ministara BiH kao nositelj izvršne vlasti na razini Bosne i Hercegovine, te nositelji izvršne vlasti na razinama entiteta i Brčko distrikta BiH, usmjeravaju i usklađuju rad organa uprave i vrše nadzor nad njihovim radom. Politička volja organa izvršne vlasti i drugih subjekata političkog sustava ima veoma važnu ulogu u borbi protiv organiziranog kriminala. Postojanje i ustrajnost političke volje, usvajanje i provedba odgovarajućih propisa, kao i jačanje organa, odnosno institucionalnog okvira i politike predstavljaju uvjete neophodne za uspješnu provedbu Strategije.

Učinkovita borba protiv organiziranog kriminala podrazumijeva aktivno učešće i doprinos pravosudnih, policijskih i drugih institucija i agencija za provedbu zakona na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini nadležnih za borbu protiv organiziranog kriminala, sukladno važećem zakonodavstvu.

6.3. Kapaciteti za borbu protiv organiziranog kriminala

Da bi bili stvoreni kvalitetni kadrovi za borbu protiv organiziranog kriminala potreban je proces višegodišnjeg neposrednog angažiranja na tim poslovima i stalno osposobljavanje i usavršavanje za različite vrste specijalizacije, te materijalno tehničko opremanje agencija i institucija zaduženih za borbu protiv organiziranog kriminala.

Specijalizacija kadrova za borbu protiv organiziranog kriminala zahtijeva razvijen sustav obuke koji omogućava kontinuirano stjecanje potrebnih kompetencija a ista je potrebna radi sagledavanja specifičnosti organiziranog kriminala, usavršavanja metoda borbe, taktike istraživanja i dokumentiranja suvremenih oblika kriminala, primjene specijalnih istražnih tehnika, provedbe finansijskih istraga i učinkovitog oduzimanja imovine potekle izvršenjem kaznenih djela, implementacije međunarodnih standarda, razvijanja pravne regulative i u drugim oblastima.

Ulaganje u modernizaciju infrastrukture i opreme je neprestana potreba, naročito u pogledu standardiziranosti i suvremenih tendencija modernog doba, imajući u vidu sustave i opremu koju danas koriste organizirane kriminalne skupine. Ovim se omogućava integracija i brza reakcija svih relevantnih institucija i organa, i osigurava kontinuirana i učinkovita borba protiv organiziranog kriminala.

Proaktivan pristup u borbi protiv organiziranog kriminala podrazumijeva, između ostalog, koordinaciju i korištenje obavještajnih i operativnih podataka, kao i informacija proisteklih iz strateških analiza (npr. rizika i procjene prijetnji), unaprjeđenje znanja, te pojačanu međusobnu suradnju institucija i organa.

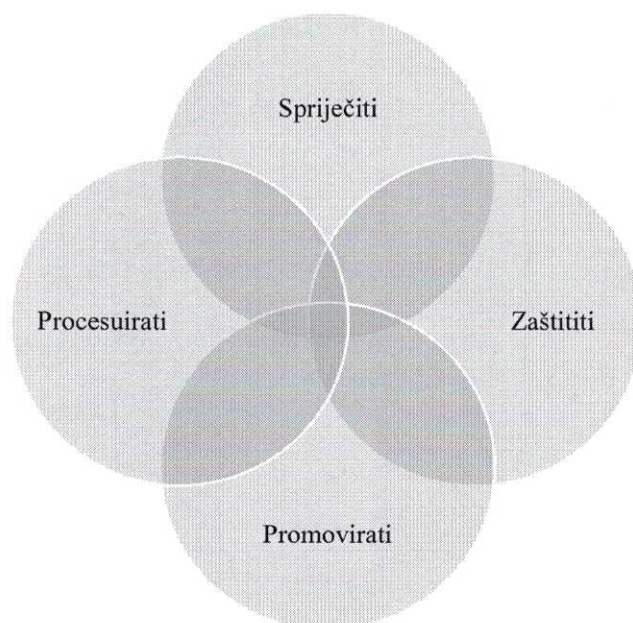
Preventivni oblik borbe protiv organiziranog kriminala obuhvata različite aktivnosti kojima se umanjuju mogućnosti vršenja kaznenih djela i poboljšavaju društveni činitelji koji sprječavaju nastanak i razvoj organiziranog kriminala, a koji zahtjeva sveobuhvatan angažman cjelokupnog društva. Pored toga, on doprinosi obavještavanju i zaštiti žrtava organiziranog kriminala što uvjetuje suradnju i povezivanje svih aktera prevencije na svim razinama.

7. KLJUČNI CILJEVI STRATEGIJE

Strategijom se, sukladno međunarodnim standardima i preporukama, u dužem vremenskom razdoblju predviđaju mogući trendovi i pravci razvoja organiziranog kriminala i definiraju odgovarajući ključni ciljevi i mogućnosti institucija svih razina vlasti u Bosni i Hercegovini za njegovo preduhitrenje i smanjivanje na najmanju moguću mjeru. Također, Strategijom se definira politika, pravac i metodologija državnih organa u borbi protiv organiziranog kriminala.

Ključni ciljevi Strategije su:

1. Preveniranje organiziranog kriminala u svim njegovim oblicima;
2. Otkrivanje i kazneno gonjenje organiziranih kriminalnih skupina;
3. Zaštita društva i ekonomije od organiziranog kriminala;
4. Promocija suradnje i partnerstvo u oblasti borbe protiv organiziranog kriminala.

Cilj 1: Prevencija organiziranog kriminala u svim njegovim oblicima

Ovaj cilj je usmjeren ka izgradnji i jačanju otpornosti na organizirani kriminal i smanjenju njegove infiltracije u društvo.

Ključne mjere:

1.1	Kontinuirano utvrđivanje i praćenje novih trendova regrutiranja u organizirane kriminalne skupine
1.2	Kontinuirano utvrđivanje i praćenje postojećih i novih načina izvršenja kaznenih djela (<i>modus operandi</i>) organiziranog kriminala
1.3	Jačanje integriteta i otpornosti institucija na korupciju koja pogoduje organiziranom kriminalu
1.4	Podizanje svijesti građana, posebno mladih o štetnosti organiziranog kriminala, u cilju smanjenja mogućnosti njegove infiltracije u društvo

Navedene mjere realizirat će se kroz sljedeće aktivnosti:

- Unaprijeđenje kriminalističko-obavještajnih sustava;
- Identifikacija trendova regrutiranja u organizirane kriminalne skupine;
- Identifikacija novih načina izvršenja kaznenih djela (*modus operandi*) organiziranog kriminala;
- Razvijanje i provedba programa specijalističke obuke za rad na predmetima organiziranog kriminala, te kontinuirana obuka o novim trendovima i izazovima u borbi protiv organiziranog kriminala;
- Provedba strategija i planova borbe protiv korupcije;
- Pojačane interne kontrole u agencijama za provedbu zakona i pravosudnim institucijama, s ciljem suzbijanja eventualnih zlouporaba i poboljšanja interne discipline i poštivanja propisanih procedura s posebnim fokusom na borbu protiv organiziranog kriminala;
- Izrada i distribucija brošura, plakata i drugih publikacija iz oblasti borbe protiv organiziranog kriminala;
- Jačanje suradnje s ustanovama obrazovanja u cilju podizanja svijesti mladih o kriminalitetu;

Cilj 2: Otkrivanje i kazneno gonjenje organiziranih kriminalnih skupina

Ovaj cilj nastoji unaprijediti istrage i procesuiranje organiziranog kriminala u BiH kako bi se ispunili interesi pravde i proveli pravični sudski postupci protiv pripadnika organiziranih kriminalnih skupina i onih koji im omogućavaju kriminalne aktivnosti.

Ključne mjere:

2.1.	Usklađivanje zakonodavnih, institucionalnih i regulatornih okvira za borbu protiv organiziranog kriminala s EU i međunarodnim standardima na svim razinama vlasti
2.2.	Izraditi proaktivan i prilagođen odgovor na pojavne oblike organiziranog kriminaliteta
2.3.	Unaprijeđivati ljudske i materijalno-tehničke kapacitete institucija koje sudjeluju u borbi protiv organiziranog kriminala

Navedene mjere realizirat će se kroz sljedeće aktivnosti:

- Usklađivanje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti s relevantnim direktivama i uredbama Europske unije u oblasti pranja novca, te preporukama FATF- a i MONEYVAL –a;
- Unaprijeđenje pravnog okvira za identificiranje i oduzimanje imovine stečene kriminalom, te primjenu instituta proširenog oduzimanja imovine;
- Implementacija GRECO preporuka relevantnih za borbu protiv organiziranog kriminala;
- Donošenje strateškog okvira i akcijskih planova za borbu protiv cyber kriminala na razinama vlasti u čijoj je to nadležnosti;
- Usvajanje Akcijskog plana za borbu protiv zlouporabe droga;
- Uspostava i operacionalizacija pravnog okvira koji se odnosi na identifikaciju korisnika prepaid SIM kartica (telefonskih i internet);
- Osigurati punu provedbu odredbi Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog kriminala, uključujući angažiranje u Mehanizmu za reviziju UNTOC-a;
- Pristupanje Sporazumu između strana potpisnica Konvencije o policijskoj suradnji u Jugoistočnoj Europi o automatiziranoj razmjeni DNK podataka, daktiloskopskih podataka i podataka o registraciji vozila, te dodatnom sporazumu o njegovoj implementaciji.
- Kontinuirane reaktivne i proaktivne istrage s ciljem otkrivanja, rasvjetljavanja i dokazivanja kriminogenih aktivnosti organiziranih kriminalnih skupina;
- Unaprijeđenje suradnje Financijko-obavještajnog odjela (FOO) s obveznicima ZSPNFT kao i s drugim nadležnim institucijama u cilju jačanja sustava SPNFT;
- Sustavna i blagovremena provedba financijske istrage u svim istragama organiziranog kriminala;

- Identifikacija i oduzimanje imovine stečene kaznenim djelom, uz primjenu instituta proširenog oduzimanja imovine;
- Intenziviranje provedbe zajedničkih i paralelnih istraga kroz formiranje zajedničkih istražnih timova;
- Učešće u radu operativnih, udarnih i drugih multiagencijskih skupina i timova formiranih u cilju učinkovitije borbe protiv svih oblika organiziranog kriminala;
- Pojačan nadzor rizičnih sektora sukladno Procjeni rizika od pranja novca u Bosni i Hercegovini;
- Kontinuirano unaprijeđenje materijalno-tehničkih kapaciteta institucija koji se koriste za borbu protiv organiziranog kriminala;
- Adekvatna kadrovska popuna relevantnih institucija – odjela koji se bave borbom protiv organiziranog kriminala;
- Edukacija/stručna obuka policijskih službenika, tužitelja i drugih ovlaštenih službenih lica na polju borbe protiv organiziranog kriminala;
- Uspostava novog sofisticiranog sustava za automatsku obradu otisaka prstiju (AFIS).

Cilj 3: Zaštita društva i ekonomije od organiziranog kriminala

Ovom mjerom se nastoji dalje nadograđivati koncept otpornosti na posljedice organiziranog kriminala i njegovo sprječavanje, s posebnim fokusom na zaštitu ekonomije, ljudskih prava i žrtava organiziranog kriminala.

Ključne mjere:

3.1	Pružanje zaštite i podrške oštećenim i žrtvama organiziranog kriminala
3.2	Zaštita svjedoka, istraživačkih novinara i uzbunjivača od odmazde OKS
3.3	Zaštita nositelja pravosudnih funkcija, policijskih službenika i pripadnika drugih agencija i institucija za provedbu zakona
3.4	Zaštita osnovnih ljudskih prava i sloboda osumnjičenih, optuženih kao i osuđenih lica
3.5	Oduzimanje imovine koja proizilazi iz kaznenih djela

Navedene mjere realizirat će se kroz sljedeće aktivnosti:

- Pružanje zaštite, obeštećenja i podrške oštećenim i žrtvama organiziranog kriminala, uključujući pružanje psiho-socijalne, fizičke i ekonomske podrške;
- Unaprijeđenje provedbe mjera zaštite i programa zaštite svjedoka u Bosni i Hercegovini, posebno u kontekstu istraga visokog profila;

- Adekvatna i pravovremena zaštita uzbunjivača i istraživačkih novinara kada su ugroženi od strane organiziranih kriminalnih skupina;
- Adekvatna i pravovremena zaštita nositelja pravosudnih funkcija, policijskih službenika i pripadnika drugih agencija i institucija za provedbu zakona;
- Osigurati primjenu najviših standarda zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda prema žrtvama, oštećenim, osumnjičenim, optuženim i osuđenim;
- Identificiranje, privremeno i trajno oduzimanje imovine stečene kaznenim djelom;
- Učinkovito upravljanje oduzetom imovinom, te ponovna društvena uporaba iste.

Cilj 4: Promocija suradnje i partnerstva u oblasti borbe protiv organiziranog kriminala

Ovom mjerom se nastoji ojačati dijalog i suradnja među raznim akterima i, gdje je moguće, među raznim sektorima društva.

Ključne mjere:

4.1	Jačati međuinstitucionalnu i međuagencijsku suradnju u Bosni i Hercegovini
4.2	Kontinuirano unaprijeđivati suradnju na regionalnoj i međunarodnoj razini
4.3	Kontinuirana suradnja s medijima u cilju promocije rezultata suzbijanja organiziranog kriminala
4.4	Unaprijediti suradnju između javnih institucija, privatnog sektora i civilnog društva
4.5	Suradnja sa znanstvenim i akademskim organizacijama i institucijama koje se bave multidisciplinarnim istraživanjem organiziranog kriminala

Navedene mjere realizirat će se kroz sljedeće aktivnosti:

- Pravovremena razmjena informacija, obavještajnih i operativnih podataka između agencija i institucija u Bosni i Hercegovini nadležnih za borbu protiv organiziranog kriminala;
- Unaprijeđenje suradnje agencija za provedbu zakona u Bosni i Hercegovini, svih poreznih agencija i inspektorata;
- Monitoring rada, koordinacija aktivnosti na unaprijeđenju rada Sustava elektronske razmjene podataka iz evidencija policijskih tijela i tužiteljstava;
- Kontinuirana provedba međunarodne operativne policijske suradnje kroz suradnju sa INTERPOL-om, EUROPOL-om, SELEC-om i drugim međunarodnim tijelima u kojima sudjeluje Bosna i Hercegovina;
- Operacionalizacija zajedničke kontakt točke za suradnju s EUROPOL-om i potpuna provedba Sporazuma o operativnoj i strateškoj suradnji između BiH i EUROPOL-a;

- Intenzivirati aktivnosti u vezi sa zaključenjem sporazuma između Bosne i Hercegovine i EUROJUST-a (MP);
- Priprema, kandidiranje i realizacija projekata iz oblasti borbe protiv organiziranog kriminala koji se financiraju iz sredstava IPA, TAIEX, i drugih međunarodnih fondova;
- Intenzivirati suradnju i operativne aktivnosti s Europskom multidisciplinarnom platformom za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT);
- Jačanje suradnje sa FRONTEX-om u kontekstu borbe protiv prekograničnog teškog i organiziranog kriminala;
- Koordinacija i učešće u međunarodnim akcijama koje se poduzimaju u borbi protiv organiziranog kriminala;
- Unaprijeđenje suradnje s policijskim atašesima u diplomatsko-konzularnim predstavništvima drugih država u Bosni i Hercegovini;
- Intenziviranje korištenja međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima;
- Jačanje suradnje sa elektronskim i pisanim medijima radi objektivnog i blagovremenog upoznavanja javnosti i aktivno informiranje javnosti u vezi s ostvarenim rezultatima u borbi protiv organiziranog kriminala;
- Razvijanje dijaloga i partnerstava s privatnim sektorom i civilnim društvom u cilju učinkovitije prevencije i borbe protiv organiziranog kriminala;
- Jačanje suradnje s organizacijama civilnog društva, podizanje svijesti građana i edukacija o rizicima i štetnim posljedicama koje organizirani kriminal ima na društvo u cjelini;
- Poboljšanje suradnje sa privatnim i javnim sektorom (npr. financijske institucije, telekomi, računovodstvene firme i sl.) u borbi protiv svih pojava oblika organiziranog kriminaliteta;
- Jačanje suradnje sa znanstvenim i akademskim organizacijama i institucijama koje se bave multidisciplinarnim istraživanjem organiziranog kriminala.

8. IMPLEMENTACIJA I AKCIJSKI PLAN

Za nadzor i praćenje implementacije Strategije zadužena je Radna skupina, s osnovnim zadacima:

- koordiniranje provedbe aktivnosti predviđenih Strategijom i Akcijskim planovima;
- nadzor i praćenje implementacije Strategije i njenih ciljeva;
- podnošenje izvješća Vijeću ministara Bosne i Hercegovine o provedbi Strategije;
- predlaganje revidiranja Strategije sukladno potrebama.

Sve institucije i agencije za provedbu zakona, čiji su predstavnici sudjelovali u radu Radne skupine, donijet će vlastite akcijske planove za provedbu ove Strategije, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana usvajanja Strategije od strane Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Akcijski planovi će obvezno sadržavati ciljeve, mjere i aktivnosti utvrđene u ovoj Strategiji i u njima će biti određeni nositelji aktivnosti, rokovi, indikatori uspješnosti i resursi. Institucije i agencije će svoja izvješća o realizaciji ove Strategije dostavljati predsjedatelju Radne skupine na Obrascu za izvještavanje o realizaciji Akcijskog plana za implementaciju Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini 2023-2026., koji ujedno predstavlja i Aneks ove Strategije, najkasnije do kraja veljače naredne godine u odnosu na godinu o kojoj se izvještava.

Radna skupina je dužna, najmanje jednom godišnje a u slučaju potrebe i više puta, podnijeti Izvješće Vijeću ministara BiH o provedbi Strategije.

Za realizaciju strateških ciljeva, institucije će koristiti financijska sredstva planirana u okviru svojih redovnih godišnjih proračuna i neće biti potrebno izdvajati dodatna financijska sredstva iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

Radna skupina će koordinirati implementaciju Strategije u cilju poboljšanja njene interakcije s drugim relevantnim strategijama u oblastima kao što su: integrirano upravljanje granicom, borba protiv korupcije, borba protiv pranja novca, suzbijanje trgovine ljudima, suzbijanje nedozvoljene trgovine naoružanjem i vojnom opremom, borba protiv neovlaštenog prometa droga, migracija i azila i dr.

U ovisnosti od ukazanih potreba sastancima Radne skupine tijekom razdoblja implementacije ove Strategije mogu prisustvovati i predstavnici drugih domaćih, regionalnih i međunarodnih institucija i organizacija (UNODC, EU, OESS i dr).

Na temelju Poglavlja 5. (Implementacija i akcijski plan) Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini za razdoblje 2023-2026. godine, (*naziv institucije*) podnosi:

***Izvešće o realizaciji Akcijskog plana
za implementaciju Strategije za borbu protiv organiziranog kriminala u Bosni i Hercegovini (2023-2026)
za razdoblje 01. 01. - 31. 12. 202__ . godine***

<i>STRATEŠKI CILJ I</i> <i>Prevenirati organizirani kriminal u svim njegovim oblicima</i>				
<i>r.b.</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Nositelj aktivnosti¹</i>	<i>Stupanj realizacije²</i>	<i>Obrazloženje</i>
Mjera 1.1. Kontinuirano utvrđivanje i praćenje novih trendova regrutiranja u organizirane kriminalne skupine				
1.1.1	Unaprijeđenje kriminalističko-obavještajnih sustava;			
1.1.2.	Identifikacija trendova regrutiranja u organizirane kriminalne skupine;			
MJERA 1.2. Kontinuirano utvrđivanje i praćenje postojećih i novih načina izvršenja kaznenih djela (modus operandi) organiziranog kriminala				

¹ Naziv institucije

² (Realizirana u potpunosti, Djelimično realizirana, Nije realizirana)

1.2.1.	Identifikacija novih načina izvršenja kaznenih djela (modus operandi) organiziranog kriminala;			
1.2.2.	Razvijanje i provedba programa specijalističke obuke za rad na predmetima organiziranog kriminala, te kontinuirana obuka o novim trendovima i izazovima u borbi protiv organiziranog kriminala;			
MJERA 1.3. Jačanje integriteta i otpornosti institucija na korupciju koja pogoduje organiziranom kriminalu				
1.3.1.	Provedba strategija i planova borbe protiv korupcije;			
1.3.2.	Pojačane interne kontrole u agencijama za provedbu zakona i pravosudnim institucijama, s ciljem suzbijanja eventualnih zloupreda i poboljšanja interne discipline i poštivanja propisanih procedura s posebnim fokusom na borbu protiv organiziranog kriminala;			
MJERA 1.4. Podizanje svijesti građana, posebno mladih o štetnosti organiziranog kriminala, u cilju smanjenja mogućnosti njegove infiltracije u društvo				
1.4.1.	Jačanje suradnje s ustanovama obrazovanja u cilju podizanja svijesti mladih o organiziranom kriminalitetu;			
1.4.2.	Izrada i distribucija brošura, plakata i drugih publikacija iz oblasti borbe protiv organiziranog kriminala;			

STRATEŠKI CILJ II
Otkrivanje i kazneno gonjenje organiziranih kriminalnih skupina

<i>r.b.</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Nositelj aktivnosti</i>	<i>Stupanj realizacije</i>	<i>Obrazloženje</i>
MJERA 2.1. Usklađivanje zakonodavnih, institucionalnih i regulatornih okvira za borbu protiv organiziranog kriminala sa EU i međunarodnim standardima na svim razinama vlasti				
2.1.1.	Usklađivanje Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti s relevantnim direktivama i uredbama Europske unije u oblasti pranja novca, te preporukama FATF- a i MONEYVAL –a;			
2.1.2.	Unaprjeđenje pravnog okvira za identificiranje i oduzimanje imovine stečene kriminalom, te primjenu instituta proširenog oduzimanja imovine;			
2.1.3.	Implementacija GRECO preporuka relevantnih za borbu protiv organiziranog kriminala;			
2.1.4.	Donošenje strateškog okvira i akcijskih planova za borbu protiv cyber kriminala na razinama vlasti u čijoj je to nadležnosti;			
2.1.5.	Usvajanje Akcijskog plana za borbu protiv zlouporabe droga;			
2.1.6.	Uspostavljanje i operacionalizacija pravnog okvira koji se odnosi na identifikaciju korisnika prepaid SIM			

	kartica (telefonskih i internet);			
2.1.7.	Osigurati punu provedbu odredbi Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog kriminala, uključujući angažiranje u Mehanizmu za reviziju UNTOC-a;			
2.1.8.	Pristupanje Sporazumu između strana potpisnica Konvencije o policijskoj suradnji u Jugoistočnoj Europi o automatiziranoj razmjeni DNK podataka, daktiloskopskih podataka i podataka o registraciji vozila, te dodatnom sporazumu o njegovoj implementaciji.			
MJERA 2.2. Izraditi proaktivan i prilagođen odgovor na specifične oblike organiziranog kriminaliteta				
2.2.1.	Kontinuirane reaktivne i proaktivne istrage s ciljem otkrivanja, rasvjetljavanja i dokazivanja kriminogenih aktivnosti organiziranih kriminalnih skupina koje su identificirane kroz OCTA BiH kao i naknadno identificirane OKS;			
2.2.2.	Unaprijeđenje suradnje Financijsko-obavještajnog odjela (FOO) s obveznicima ZSPNFT kao i s drugim nadležnim institucijama u cilju jačanja sustava SPNFT;			
2.2.3.	Sustavna i blagovremena provedba financijske istrage u svim istragama organiziranog kriminala;			

2.2.4.	Identifikacija i oduzimanje imovine stečene kaznenim djelom, uz primjenu instituta proširenog oduzimanja imovine;			
2.2.5.	Intenziviranje provedbe zajedničkih i paralelnih istraga kroz formiranje zajedničkih istražnih timova;			
2.2.6.	Učešće u radu operativnih, udarnih i drugih multiagencijskih skupina i timova formiranih u cilju učinkovitije borbe protiv svih oblika organiziranog kriminala;			
2.2.7.	Pojačan nadzor rizičnih sektora sukladno Procjeni rizika od pranja novca u Bosni i Hercegovini;			
MJERA 2.3. Unaprijediti ljudske i materijalno-tehničke kapacitete institucija koje sudjeluju u borbi protiv organiziranog kriminala				
2.3.1.	Kontinuirano unaprjeđenje materijalno-tehničkih kapaciteta institucija koji se koriste za borbu protiv organiziranog kriminala;			
2.3.2.	Adekvatna kadrovska popuna relevantnih institucija – odjela koji se bave borbom protiv organiziranog kriminala;			
2.3.3.	Edukacija/stručna obuka policijskih službenika, tužitelja i drugih ovlaštenih službenih lica na polju borbe protiv organiziranog kriminala;			

2.3.4.	Uspostava novog sofisticiranog sustava za automatsku obradu otisaka prstiju (AFIS);			
STRATEŠKI CILJ III <i>Zaštita društva i ekonomije od organiziranog kriminala</i>				
<i>r.b.</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Nositelj aktivnosti</i>	<i>Stupanj realizacije</i>	<i>Obrazloženje</i>
MJERA 3.1. Pružanje zaštite i podrške oštećenim i žrtvama organiziranog kriminala				
3.1.1.	Pružanje zaštite, obeštećenja i podrške oštećenim i žrtvama organiziranog kriminala, uključujući pružanje psiho-socijalne, fizičke i ekonomske podrške.			
MJERA 3.2. Zaštita svjedoka, istraživačkih novinara i uzbunjivača od odmazde OKS				
3.2.1.	Unaprjeđenje provedbe mjera zaštite i programa zaštite svjedoka u Bosni i Hercegovini, posebno u kontekstu istraga visokog profila;			
3.2.2.	Aдекватna i pravovremena zaštita uzbunjivača i istraživačkih novinara kada su ugroženi od strane organiziranih kriminalnih skupina;			
MJERA 3.3. Zaštita nositelja pravosudnih funkcija, policijskih službenika i pripadnika drugih agencija i institucija za provedbu zakona				
3.3.1.	Aдекватna i pravovremena zaštita nositelja pravosudnih funkcija, policijskih službenika i pripadnika drugih agencija i institucija za provedbu zakona;			
MJERA 3.4. Zaštita osnovnih ljudskih prava i sloboda osumnjičenih, optuženih kao i osuđenih lica				

3.4.1.	Osigurati primjenu najviših standarda zaštite ljudskih prava i osnovnih sloboda prema žrtvama, oštećenim, osumnjicima, optuženim i osuđenim;			
MJERA 3.5. Oduzimanje imovine koja proizilazi iz kaznenih djela				
3.5.1.	Identificiranje, privremeno i trajno oduzimanje imovine stečene kaznenim djelom;			
3.5.2.	Učinkovito upravljanje oduzetom imovinom, te ponovna društvena uporaba iste;			
STRATEŠKI CILJ IV <i>Promocija suradnje i partnerstva u oblasti borbe protiv organiziranog kriminala</i>				
<i>r.b.</i>	<i>Aktivnost</i>	<i>Nositelj aktivnosti</i>	<i>Stupanj realizacije</i>	<i>Obrazloženje</i>
MJERA 4.1. Jačati međuinstitucionalnu i međuagencijsku suradnju u Bosni i Hercegovini				
4.1.1.	Pravovremena razmjene informacija i obavještajnih podataka između nadležnih agencija i institucija u Bosni i Hercegovini;			
4.1.2.	Unaprjeđenje suradnje agencija za provedbu zakona u Bosni i Hercegovini, svih poreznih agencija i inspektorata;			

4.1.3.	Monitoring rada, koordinacija aktivnosti na unaprjeđenju rada Sustava elektronske razmjene podataka iz evidencija policijskih tijela i tužiteljstava;			
MJERA 4.2. Kontinuirano unaprjeđivati suradnju na regionalnoj i međunarodnoj razini				
4.2.1.	Kontinuirana provedba međunarodne operativne policijske suradnje kroz suradnju s INTERPOL-om, EUROPOL-om, SELEC-om i drugim međunarodnim tijelima u kojima sudjeluje Bosna i Hercegovina;			
4.2.2.	Operacionalizacija zajedničke kontakt točke za suradnju s EUROPOL-om u cilju potpune provedbe Sporazuma o operativnoj i strateškoj suradnji između BiH i EUROPOL;			
4.2.3.	Intenzivirati aktivnosti u vezi sa zaključivanjem sporazuma između Bosne i Hercegovine i EUROJUST-a;			
4.2.4.	Priprema, kandidiranje i realizacija projekata iz oblasti borbe protiv organiziranog kriminala koji se financiraju iz sredstava IPA, TAIEX, EMPACT i drugih međunarodnih fondova;			
4.2.5.	Intenzivirati suradnju i operativne aktivnosti sa Europskom multidisciplinarnom platformom za borbu protiv kaznenih djela (EMPACT);			
4.2.6.	Koordinacija i učešće u međunarodnim akcijama koje se poduzimaju u borbi protiv			

	organiziranog kriminala;			
4.2.7.	Unaprjeđenje suradnje sa policijskim atašeima u diplomatsko-konzularnim predstavništvima drugih država u Bosni i Hercegovini;			
4.2.8.	Intenziviranje korištenja međunarodne pravne pomoći u kaznenim stvarima;			
4.2.9.	Jačanje suradnje sa FRONTEX-om u kontekstu borbe protiv prekograničnog teškog i organiziranog kriminala;			
MJERA 4.3. Kontinuirana suradnja s medijima u cilju promocije rezultata suzbijanja organiziranog kriminala				
4.3.1.	Jačanje suradnje s elektronskim i pisanim medijima zbog objektivnog i blagovremenog upoznavanja javnosti i aktivno informiranje javnosti u vezi s ostvarenim rezultatima u borbi protiv organiziranog kriminala;			
MJERA 4.4. Unaprijediti suradnju između javnih institucija, privatnog sektora i civilnog društva				
4.4.1.	Razvijanje dijaloga i partnerstava sa privatnim sektorom i civilnim društvom u cilju učinkovitije prevencije i borbe protiv organiziranog kriminala;			
4.4.2.	Jačanje suradnje sa organizacijama civilnog društva, podizanje svijesti građana i edukacija o rizicima i štetnim posljedicama koje			

	organizirani kriminal ima na društvo u cjelini;			
4.4.3.	Poboljšanje suradnje sa privatnim i javnim sektorom (npr. financijske institucije, telekomi, računovodstvene tvrtke i sl.) u borbi protiv svih pojava oblika organiziranog kriminaliteta;			
MJERA 4.5. Suradnja sa znanstvenim i akademskim organizacijama i institucijama koje se bave multidisciplinarnim istraživanjem organiziranog kriminala				
4.5.1.	Jačanje suradnje sa znanstvenim i akademskim organizacijama i institucijama koje se bave multidisciplinarnim istraživanjem organiziranog kriminala.			

Broj:
Sarajevo, 202__ . godine

Rukovoditelj institucije

Ime i prezime